

M O N T E A L E G R E

=====

MAANDBLAD ten dienste van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre
Paraná -- Brasil

R e d a c t i e

M. B O S

A. N A P

R. N A U T A

Adres Redactie: Monte Alegre, Paraná, C.P. 71, Brasil.

Correspondentieadres in Nederland: R.J. Groenveld

Englumstraat 9, Oldehove Gn

Gironummer 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil Cr\$ 3.350 per halfjaar

In Nederland of elders: f. 5,50 of Am\$ 2,= per hlfjr.

Verschijnt maandelijks.

=====

I N H O U D :

Pag.	2	Schriftoverdenking.
"	4	Brief uit het moederland.
"	5,6	Een nieuwe serie artikelen: "Hoe het begon" - De voorgeschiedenis van de kolonie te Monte Alegre, door Ds J. van Dijk.
"	8	Gedicht.
"	9	Persschouw.
"	11	Bij het overlijden van zr Z. Jans-Marsevoort.
"	12	Zending en Evangelisatie.
"	13	Ons adres.
"	14	Coöperatienieuws.
"	15	Kritische Kroniek.
"	16	"Escola Ebenézer."
"	18	Voor U gelezen.....
"	19	Rubriek voor de Vrouw.
"	20	Jeugdrubriek.
"	21	Meeroverzicht.
"	22	Vij lezen samen de "Institutie"
"	23	Kerkelijk nieuws.
"	25	Twee-taligheid.
"	26	Verenigingsnieuws Allerlei.

reurigen van Sion te troosten: Zijn kerk kán niét ondergaan.

Ook nú nog zit in onze school de komende kerk, die Hij zal troosten. En zoals Hij eenmaal Israël uit de ballingschap met gejuich deed terugkeren, zo kan Hij ons ook nu verlossen uit de macht van de moderne wereld en de aanvallers van links en rechts doen afdruipeu.

Uit: Van de Rechtvaardigen, A. Jansen.)

R I E F u i t h e t m o e d e r l a n d
::: : ::: : ::: : ::: : ::: : ::: : ::: :

Het zal niemand - die kerkelijk met het moederland meeleeft - verwonderen, dat we nu, eind maart, deze brief beginnen met de afdelingsvergaderingen van de Generale Synode. Teneer, daar er - weer! - veel belangrijke (appèl)zaken aan de orde komen. We zullen niet alle kwesties noemen, slechts enkele: de kwestie "Ds Van der Ziel", de moeilijkheden in het Zuiden van het land rondom "Breda", de problemen in de Mark te Kampen.

Over elk dezer zaken zou veel te zeggen zijn; we doen dit niet. Om
a. een tweetal redenen niet: 1. We zouden al te gemakkelijk ons kunnen
aan bemoeien met zaken, die ons (nog) niet aangaan. 2. Wij weten al-
een datgene wat gepubliceerd is, en dat ook nog maar gedeeltelijk;
voor een rechtvaardig oordeel zal men over heel wat meer en veelal ook
andere informaties moeten beschikken.

Dat neemt niet weg, dat we wel een paar opmerkingen kunnen maken. In de eerste plaats, dat het heus niet gaat over kleinheden. De betekenis en waarde van aubt, kerkregering en belijdenis zijn in geding. In de Gereformeerde Kerken zullen hebben te bewijzen, dat ze ook het boek van de kerkgeschiedenis kunnen lezen. We zijn immers zo'n rijk volk, en zo gewaarschuwd. Want deze kwesties zijn nu niet nieuw. Integendeel ! Steeds weer is de Kerk van onze Here Jezus Christus daarvoor aangevallen en steeds weer zijn kerkleden daarover gestruikeld. Het voorkoming van misverstand: deze opmerking wil niets afdoen van de betekenis van Gods Woord als de kenbron.

de tweede plaats (nauw samenhangend met het eerste): er zal ook door de kerkleden veel gebed moeten zijn voor de arbeid van deze Synode! Daarom is het ook zo goed te verstaan, dat vanuit de Kerken (door de Classis Enschede) gevraagd is om een speciale bidstond voordat deze Synode met het werk begint. Dit verzoek is door de classis 's Gravenhage van de hand gewezen. Reden? Men mag aannemen, dat in elke kerk op die Zondag speciaal de synode-arbeid in het gebed genoemd wordt, ook zonder, dat een speciale bededag uitgeschreven is. Het is wel opmerkelijk, dat het de tweede maal is, dat deze classis (tot wie men zich met een dergelijk verzoek moet wenden) een verzoek om een speciale bededag, i.v.m. de nood in de kerken, afwijst.

...jst dat soms op de grootte van onze nood? Kùnnen we soms niet meer
onsgezind, samen bidden om verlossing uit de nood?

ker, één onzer belijdenisgeschriften zegt, dat voor het voornaamste stuk der dankbaarheid o.a. noodzakelijk is: "dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen" (antw. 117 H.C.) Ontbreekt dat onder is?

ker, men mag -normaliter- verwachten, dat in elke Woorddienst voor Generale Synode, en speciaal de arbeid dier Synode en de nood der rken voor het aangezicht Gods gebracht worden !

maliter !, d.w.z. volgens de regel ! Maar is dat onder ons nog wel zo? vragen slechts. Daarbij denkende aan het geschrijf:

"....de geschiedenis dringt niet speciaal een Synode als redmiddel-in-Gods-hand aan te prijzen. Ik zou werkelijk niet weten waarom de kerk en niet zonder synode zouden kunnen, nu God Zelf in Zijn Woord de kerk en niet bond aan dit "genademiddel" " (Kamper kerkbode van 17-4-65, een artikel overgenomen van ds A.J. Moggrée).

We denken ook aan de besluiten van de kerkeraden van Wormerveer en Wormer om slechts bij te dragen in de financiële lasten van de synode-arbeid zóver en indien deze kerkeraden dat nodig en goed oordelen ! Dat door deze besluiten en door dit geschrijf (de aangehaalde scribent is helaas niet de enige!) niet de verwachting gewekt wordt van een groot meeleven en meebidden, behoeft geen nader betoog.

Dus veel zorgen in het moederland! En dan is er nog niet eens gesproken over de "Open Brief". Daarin werden en de oproep tot vrijmaking en de schriftuurlijke normaankondiging aangaande Christus' kerkvergaderend werk ontkracht, en werden wij "met ons klein vaderlands gedoe als Gereformeerde Kerken in Nederland weggeroepen naar het niveau van de wereldkerk" En dit alles om de "groep-ds.-Van-der-Ziel" een reddende hand toe te steken ! De zoveelste nislukte aanval. Natuurlijk! Want het gaat niet om een "vrijgemaakt zaakje", al lijkt het er soms wel eens op; het gaat echter om Christus' kerk en dienaangaande hebben we zéér omvangrijke beloften! Dus ook veel reden tot dankbaarheid in het moederland ! Zeer zeker ! De wekelijkse Woord- en Sacramentsbediening mocht in vrijheid voortgaan. De uitslag van de verkiezingen voor de Staten-Generaal vertoonde weer enige vooruitgang voor het G.F.V.; broeder Jongeling mag zijn werk daar voortzetten! Het aantal abonnees van het Gereformeerd Gezinsblad groeit nog steeds. Het Geref. Maatschappelijk Verbond kan haar invloed nog doen gelden. Bij de Gereformeerde Scholen (vooral bij de ULO- en Middelbare scholen) beraadt men zich op de nieuwe situatie die door de invoering van de Mammoetwet zal ontstaan. En -leest, best- èen der predikanten, die enige tijd geleden deserteerden, kwam tot ons terug en zei publiek: de desertie destijds was fout; het adres van Gods Kerk is duidelijk gegeven! Kom ga met ons, want zo alleen kan er sprake zijn van echte eenheid.

Laten we samen danken voor wat God gaf en bidden, dat Hij het bewaart naar Zijn belofte op Zijn wijze: mede door de arbeid ener Generale Synode.

Zuidhorn

S.J. Sietsma.

EEN NIEUWE SERIE ARTIKELLEN.

Reeds meerdere malen is er binnen de redactie gesproken over een middel, waardoor de wordingshistorie van de kolonie te Monte Alegre zo getrouw mogelijk voor het hedendaagse geslacht, maar in het bijzonder ook voor het opgroeiende geslacht kan worden vastgelegd.

We zijn erg blij thans een serie artikelen te kunnen aankondigen, waarvan het eerste thans verschijnt, en waarvan we hopen dat de volgen de regelmatig hierna zullen verschijnen, D.V.

De gemeente van Schildwolde en de predikant van destijds, die daar stond, ds J. van Dijk, zijn zeer nauw verbonden aan de stichting van Monte Alegre. Het is dan ook haast vanzelfsprekend, dat de beste bronnen over deze historie berusten en bekend zijn bij ds J. van Dijk, thans emeritus predikant van Kerenveen en wonende te Nijverdaal.

We willen niet nalaten onze dank uit te spreken voor de bereidheid van ds. Van Dijk, deze artikelen voor ons te willen verzorgen.

H O E H E T B E G O N

De voorgeschiedenis van de kolonie te Monte Alegre.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Het begon tegen de avond van een dag in de late herfst van 1945, dat er aan de bel getrokken werd van de pastorie van de Gereformeerde Kerk van Schildwolde. Dat was op zichzelf niet zo'n opzienbarend feit. Een pastorie hoort open te staan voor iedereen, en, al vindt men in Groningerland de stoep van de dominee nogal tamelijk hoog (men legt daar niet zo gemakkelijk bloot wat in het hart omgaat, en komt met zijn noden en zorgen niet zo gauw bij een ander aan boord, laat staan bij de dominee), in de oorlogstijd, die pas voorbij was, was die pastorie een toevluchtsoord, een spelonk van Adullam geworden voor een elk, wiens hart bitter bedroefd was en benauwd. U begrijpt, dat die dominee al heel wat vreemde dingen had meegemaakt.

Toch was aan de predikant nog nimmer zulk een verzoek voorgelegd, als de beide broeders hem overbrachten, die op hun aanbellen werden binnengelaten en op hun vraag of dominee te spreken was bij hem werden toegelaten. De vraag, waarmee ze voor den dag kwamen was de volgende: Er zou die avond een vergadering in Groningen gehouden worden door een organisatie, die zich "Het tweede Vaderland" noemde. Nu waren er een aantal broeders en zusters, die deze vergadering wilden bezoeken, en of dominee ook mee wilde gaan?

U zult zeggen: was dat nu zo opzienbarend en werelanschokkend? Hoort u maar verder, dan zult u merken, dat aan de beantwoording van deze vraag belangrijke consequenties verbonden waren. Zo belangrijk, dat zij de stichting van de kolonie te Monte Alegre ten gevolge had.

Ik had al eens wat gehoord van die z.g. "Stichting Het Tweede Vaderland". Er ging na de oorlog een emigratiegolf door Nederland. Velen, die zich niet meer rustig konden neergeven in het eigen land, na al de onrust die ze hadden doorgemaakt, anderen die zich niet veilig voelden in Europa omdat men na de Duitse een Russische invasie vreesde, anderen die na een langdurige onderduikperiode hun eigen beroep en streek niet interressant meer vonden en wat anders wilden. Allerlei organisaties vormden zich, die zulke mensen van voorlichting wilden dienen, zoals ze zeiden. En een van die organisaties was dan de bovengenoemde stichting "Het Tweede Vaderland".

"We gaan met een bus naar die vergadering toe, dominee," zeiden de broeders, "en we hebben samen overlegd, dat we u wel graag mee wilden hebben als onze raadsman."

Denkt nu niet, dat het daar in Schildwolde eigenlijk een beetje Rooms toeging. U weet: bij de Rooms en moet de pater overal aan te pas komen en Rome zorgt, dat overal de kerk de leiding krijgt. Nu, de Groningers zijn best in staat om op eigen benen te staan, en hebben over vele zaken een nuchter en gefundeerd oordeel, en lopen gewoonlijk niet in zeven sloten tegelijk. Maar het verzoek aan de dominee had een voorgeschiedenis. Reeds in en ook na de oorlogstijd was er onderling al veel gepraat over emigratie en de wijze waarop, en in die gesprekken was mij ook dikwijls naar mijn mening gevraagd.

Ik had mij n.l. meer dan anderen in emigratie en haar moeilijkheden verdiept, daar ik al jaren bevriend was met de heer J. Inia te Duurswoude, die jarenlang secretaris was van de Gereformeerde Emigratievereniging in Friesland. Die organisatie had voor de oorlog belangrijk werk verricht door het stichten van kolonies van gereformeerde

emigranten in Zuid-Amerika, in Argentinië en Brazilië, in het eerste land te Tres Arroyos en andere plaatsen, waar de bekende ds Sonneveld predikant te Buenos Aires, die ik ook meermalen had ontmoet, de pastorale zorg over had, en ook de kolonie te Carambeí in Brazilië was door haar meerdere emigranten rijker geworden.

De zomervacantie van het jaar 1945 had ik met mijn gezin ten huize van de heer Inia doorgebracht, en daar had ik, door een onweerstaanbare aandrang gedreven, al de lectuur die ik daar vond over koloniestichting en dergelijke dingen met grote aandacht doorgenomen, vooral de beginselen, het doel en de methode hadden mijn aandacht.

Zo kwam het dat de broeders vroegen of ik die avond als zoiets als adviseur mee wilde gaan naar bovengenoemde vergadering, die uitliep op de stichting van de kolonie te Monte Alegre.

Dat was dus mijn eerste stap op de weg der emigratiebeweging.

Het was een hele bus vol mensen, waarmee we die avond optrokken ter vergadering van "Het Tweede Vaderland". Het was een hele zaal vol belangstellenden, die we aantroffen in het restaurant waar de vergadering werd gehouden. Een van de heren van het comité opende en deelde mede wat de doelstelling en de opzet van hun beweging was.

Vele mensen wilden het land uit, zei hij, en een ander vaderland zoeken, en het comité wilde voor hen de mogelijkheden onderzoeken, de wegen banen, zich daartoe in verbinding stellen met autoriteiten en gelden en andere middelen bijeen zien te brengen voor het stichten van een grote kolonie in het buitenland, een kolonie van liefst maar tienduizend personen. Niet alleen maar mensen uit het agrarisch bedrijf. Er moest immers een hele samenleving in het nieuwe land opgebouwd worden, en daarin was ook behoefte aan allerlei vakmensen, handelaars, zelfs dokters en verpleegsters, ja, ze wilden ook een burgemeester meenemen.

We waren natuurlijk erg benieuwd wat hij van de kerk zou zeggen. Nu, dat kwam ook aan de orde. De kolonie moest bestaan uit mensen van allerlei schakering, verklaarde de spreker, mensen, die de kerk wilden, en anderen die de kerk niet nodig vonden, anders kreeg je een kunstmatige maatschappij, die niet het beeld vertoonde van het leven hier.

Maar voor mensen, die de kerk niet wilden missen, zou er ook een gemeente gesticht worden, maar dan een kerk boven geloofsverdeeldheid, aangezien die verdeeldheid maar onzin was, en die we daar dan in een slag te boven zouden zijn. De dominee zou dan zeker iemand moeten zijn die de grootste gemene deler van "alle geloven" zou belijden en leren.

Toen was het pauze, nadat de voorzitter nog had medegedeeld, dat van ieder, die lid wilde worden van de organisatie, een bedrag van f. 50,- werd gevraagd als inleggeld.

De broeders en zusters keken elkaar eens aan en zagen mij eens aan en schudden zachtjes met het hoofd. Het waren allemaal nuchtere Groningers, die niet zomaar over één nacht ijs gaan en vooral wantrouwen kregen, toen er al dadelijk zo'n grote som als inleggeld werd gevraagd (Achteraf is gebleken, dat sommige leiders van die beweging allerlei louche-figuren waren, avonturiers, die ten koste van anderen rijk wilden worden.)

We hebben de vergadering naar verlaten, en op weg naar huis het gehoorde besproken. We waren er allemaal al dadelijk van overtuigd, dat van deze fantastische plannen niets terecht zou komen.

Immers, er was toen, zo vlak na de oorlog, nog geen enkel land, dat vreemdelingen toeliet. Ons berooide land had niets dan schuld en zou alles voor eigen opbouw moeten gebruiken, en zou de eerste jaren er niet aan kunnen denken deviezen beschikbaar te stellen voor emigranten. Bovendien zou geen enkel land in de wereld er aan denken zo'n grote

enclave" van vreemdelingen in zijn midden toe te laten. Alle emigratie-
anden zijn huiverig voor grote concentraties van vreemdelingen, en heb-
en maar het liefst dat de imigranten zo gauw mogelijk opsmelten in
et volksgeheel. Maar wat onze afkeer van dit plan bovenal definitief
aakte, was natuurlijk wat er over de kerk gezegd werd.
n zulk een oecumenische beweging was er voor ons geen plaats. Maar
oen we tot deze conclusie gekomen waren, keken allen mij aan en
roegen: naar hoe moet het dan wel ?

Nu, zei ik, toevallig heb ik nu de laatste tijd nogal verdiept in de
tukken van de Gereformeerde Friese emigratievereniging, en daaruit
ezien van welke beginselen zij is uitgegaan bij het stichten van
aar kolonies in Argentinië en Brazilië.

"Zou Dominie daarover dan wel eens ons willen voorlichten ?"
roegen mijn reisgenoten.

Ik antwoordde, dat ik er wel eens over wilde spreken, hoe ik zelf
ver deze dingen dacht, en wel een begin wilde maken met het gesprek
ver emigratie. Maar ze moesten zich over dit moeilijke onderwerp
ervolgens maar breder laten voorlichten door meer bevoegde personen
n deze materie. Dan leerden we langzamerhand de weg wel zien, waarin
ij het moesten zoeken.

De broeders en zusters waren zo vurig, dat ze meteen besloten om
p de volgende maandagavond een vergadering te beleggen, om daar voor
eder, die er maar belangstelling voor had, het emigratie-vraagstuk
oor mij te laten aansnijden. Die vergadering heeft toen ook op die
aandagavond plaats gehad. En wat daar is gebeurd hoop ik een volgende
eer te vertellen.

Ds. J. van Dijk

O m B o e r t e w e e s

O om 'n boer te wees wat werk
met sy hande in die son
die liewe, lange dag; om saans
maede terug te kom
van die lande, en te slaap
tot die rooidag deur die vensters breek,
en teen die tweede hanekraai, oor die ryp,
die ploegstert vas te hou.....

O om boer te wees en te werk
in Gods sonneskyn en reën;
om nooit te twyfel dat Hy weet
wat of die beste is; om nog te glo,
as sy hart wil breek,
en voel dat hy, boer alleen,
met God kan praat, en dank
as laag-druipend daal die reën.....

P E R S S C H O U W

In "Kerk en Woord", maandelijks orgaan van die Vrye Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika is de laatste tijd een discussie gaande over het belang van de handhaving der Nederlandse taal in het gezin en de kerkelijke en maatschappelijke samenleving van Nederlandse emigranten.

In het nummer van 1 februari 1967 staat het volgende te lezen:

.....En juist waar het woord dus is aan het komende geslacht.....dan zeggen we: maar dié dan ook beschermen ! Laten we inderdaad maar heel goede afrikaners worden (en persoonlijk zullen we b.v. met naturalisatie geen moment dralen als ons duidelijk is, dat we hier voorgoed van de Here een taak kregen!) maar dan ook inderdaad zó, zoals de redacteur dat in 1959 zo schoon schreef aan die komende generatie: "Maar jij, die het nederlands niet meer kunt spreken en geen gewoon nederlands boek kunt lezen, jij moet ook niet denken, dat je Afrika nu zulk een grote dienst doet met je beeldenstormerij.....Jij, afkomstig uit calvinistisch nederlands milieu, bent drager van een rijke erfenis. Jij moogt dat indragen in Zuid-Afrika. De táál is hierbij een geleider, vergeet dat niet. Als jij de "Korte Verklaring der Heilige Schrift" niet meer kunt lézen, dan maak jij Afrika armer. Je moet leren om je "achtergrond" goed te kennen, dan ben je ook in staat om deze te vertálen in het Afrikaans!

Dat is, dachten we toch wat anders dan: als de kinderen niet meer nederlands kunnen schrijven, dan doen we 't maar in het afrikaans! We zijn ook heus niet bang voor kortsluiting als we vasthouden aan de eenheid van (ook kerkelijke) afstamming en bestemming". Maar dié eenheid is juist verloren: we moesten toch een eigen kerkelijk leven opbouwen en het eind ervan is toch echt nog niet in zicht. En daarom is het ons allemaal veel te gevaarlijk als slechts de komende gezinnen het bolwerk moesten vormen om die als zo noodzakelijk bepleite nederlandse taal te handhaven. Daar komt net zoveel van terecht als de huiscatechisatie van onze dortse vaders, waarom het maar goed is, dat de kerk daar een behoorlijk aandeel in genomen heeft. Laten we toch met onze benen op de grond blijven staan en niet in idealisme torens gaan bouwen.

We denken b.v. aan de gemengde verkeringsen, waarvoor we in Kaapstad wat richtlijnen opstelden. Indien in ons kerkelijk leven alles afrikaans wordt, hoe zullen de inkomenden (óók na onderricht; zie richtlijnen) nog ooit iets nederlands lezen? Men leest over het algemeen al weinig. Zal in zo'n opkomend gezin b.v. het Gezinsblad met zijn dagelijkse principiële voorlichting een plaats krijgen? Men zal het met de veelzins verpeste afrikaanse krantenlectuur b.v. blijven doen. En dat worden dan de komende gezinnen.

Het is van tweeën één: volledig afrikaans (zoals ook onder ons wordt bepleit) en dan moeten we maar overstappen; óf het nederlands als geleider van gereformeerd erfgoed bewaren, maar dan moeten we alle zeilen bijzetten. Niet in het mis in het kerkelijk verkeer. Drietalig, om zo een zegen te zijn. In de historie is bewezen hoe het calvinisme vanuit Nederland rijke vruchten heeft afgeworpen. En hebben we door de vrijmaking weer niet opnieuw gezien wat dat betekent?"

Het bovenstaande was een gedeelte van een antwoord van ds Van der Linden aan eerder verschenen artikelen van de hand van Dr Van der Waal.

Thans volgt nog het wederwoord van Dr Van der Waal:

"Calvijn heeft t.a.v. de doop op twee fronten moeten strijden. tegen de roomsen met hun automatische uitwendige doopsopvatting en tegen de spiritualistische dopers met hun inwendig licht. Nu wil ik me niet graag met een groot man vergelijken, maar twee fronten die ik hier wel bij de "taalstrijd" en ik heb de indruk, dat ds Van der Linden slechts 1 front ziet.

front 1. Dit richt zich tegen de LOS-VAN-NEDERLAND(S)-houding. We zijn in Afrika en nu gooien we alles over boord". Ik heb me destijds tegen een dergelijke houding verzet en achter de citaten, die ds. Van der Linden hierover geeft, sta ik nóg. Destijds is de verbreking van de band met het nederlands in Zuid-Afrika geforceerd geweest. Dat ziet men nu wel in. En juist om Zuid-Afrikaans en vooral om de handhaving van het contact met de reformatorische literatuur zeg ik: houd het contact met het nederlands vast. Alleen wil ik hierbij nog wel opmerken, dat ik niet erg enthousiast ben over het huidige nederlands en met name de huidige nederlandse literatuur. Die vind ik verpestend, met zijn "ergens" en "dus". Zuid-Afrika heeft veel meer contact met het nederlands van de vorige eeuw.

front 2. Dit is gericht tegen de Hollanders, die zich als een soort kolonie beschouwen, afrikaners rare mensen vinden en afrikaans een indertaal.

Ik lees bij ds Van der Linden een aarzeling inzake het wonder van het Afrikaans, dat volgens hem in een verengelde tijd is gegroeid. Ik meen, dat dit historisch onjuist is (Zie mijn Kaapse indrukken in het vorige nummer over dat grafschrift). Een man als ds S.J. du Toit zouge dan later "politiek" fout zijn gegaan, zijn taal-inslag was allerminst pro-engels. Andere leiders van de taalbeweging waren juist Nederlanders (v.d. Rijst, Pannevis, Koogenhout). Dat is wel opmerkelijk. En hun motieven voor de strijd voor Afrikaans waren juist godsdienstig gericht. Ze wilden een complete Afrikaanse bijbelvertaling. Om kleurling en blanke. De tekening, die ds Van der Linden geeft is m.i. niet juist, al heeft engelse bezetting wel zijn sporen nagelaten, zoals in Nederland de franse en de duitse bezetting. Maar die sporen bepalen niet het karakter.

Ds Van der Linden ziet wel front 1, maar hij mag mijn strijd om front 1 niet uitspelen tegen activiteiten op front 2.

front 1: niet los van Nederland(s). Front 2. Geen kolonisatie-mentaliteit. Daarom is destijds in 1954 e.v. reeds op de synode gesproken over Afrikaanse psalmberijning, enz. en handelden we op de laatste synode over de formulieren. Reken een generatie op 30 jaren, dan kan gezegd worden, dat ná één generatie een geslacht opgegroeid is, dat met beide benen op de grond staat. In Grand Rapids heeft het destijds 1 jaar geduurd voor men overging tot het gebruik van de engelse taal maar toen had ^{de kerkeraad} inmiddels al tegen jongelui, die het nederlands niet meer verstonden, gezegd, dat ze maar naar 'n andere kerk moesten gaan. In Zuid-Amerika is te lang en te eenzijdig vastgehouden aan het nederlands oorzaak geweest, dat in een kolonie een hele generatie "ertussen-t" is overgegaan naar baptistische en andere (portugees-sprekende) kerken. Met deze realiteit hebben we te rekenen. Daarom hebben we ons voor te bereiden op het inderdaad volledig inschakelen van het Afrikaans als kerkelijke voertaal.

Maar we zijn van de "nationalité religieuse", de Godsdienstige nationaliteit (Groen in 1867 op congres Ev. Alliantie). En daarom vechten we ook voor front 1. Bijvoorbeeld op schoolgebied, door zo spoedig mogelijk een christelijke school te stichten, die ook het wonder van het nederlands en Gods grote daden in het moederland niet vergeet. En op catechisatiegebied, door daar ook de nederlandse kerkgeschiedenis

een brede plaats te geven. En op persgebied, door ook in het afrikaans belangstelling te wekken voor wat de Here geeft in Woord en Kerk. Front 1 en 2 sluiten elkaar niet uit, maar werken op elkaar in. Wanneer wij ten aanzien van front 2 nalatig zijn, zal het zóver komen, dat men ons de leiding uit handen neemt. En wie het verliest op front 2 verliest het ook op front 1. Anti-afrikaans is uiteindelijk ook anti-nederlands.

Op onze tocht naar Kaapstad heb ik het weer gemerkt: helaas hebben sommige afrikaners de neiging om zich in het engels te presenteren, omdat ze afrikaans eigenlijk maar als iets van tweede rang zien. Wij hebben in dit opzicht ook positieve bijdragen te leveren tot de hantering van het afrikaans, de gereformeerde hantering daarvan!"

Over dat Zuid-Amerikaanse voorbeeld willen we graag nog eens praten.

A. Nap.

"IETS OVER DE VOORTGANG VAN HET k e r k e r w e r k IN BRAZILIË"

Een groter tegenstelling is haast niet denkbaar:

Het Contactblad: "... het grootse werk wat daar verricht wordt..."

Het Gereformeerd Schoolblad: "Kerkerwerk !"

Zo wordt in het Schoolblad een artikel over het maandblad Monte Alegre onschreven in het jaaroverzicht van dat blad.

Nu hebben we van de zijde van de vereniging van gereformeerde onderwijzers en leraren veel, zeer veel vriendelijkheden ondervonden. Maar die vriendelijkheid kan ook samengaan met een eerlijk, diepgaand oordeel, dat de betrokkenen niet in het gevlug probeert te komen, doch hard maar toch waar is.

En hoe is nu het een met het ander te combineren ?

Het antwoord zal wel zijn: Steek wat de zetfouten betreft de hand maar in eigen boezem.

A. Nap.

BIJ HET OVERLIJDEN VAN ZR. Z. JANS-MARSEVOORT.

Het was op de avond van de 20-ste maart, dat de Here nog vrij plotseling uit ons midden wegnam Zr. Jans-Marsevoort.

Haar taak op aarde was af. Haar geloven mocht uit genade overgaan in aanschouwen.

Nu we thans achter dit alles staan, denken we terug aan al datgene wat de Here ons in haar heeft gegeven.

We zagen haar gaan in het bezoeken van de zieken. Maar we denken toch wel in het bijzonder aan het werk, dat ze voor onze vrouwenvereniging heeft gedaan, waar zij als presidente van de avondafdeling steeds blijmoedig haar werk heeft verricht.

Haar geheugen was zo fris en ze kon het zo duidelijk weergeven, vooral, als het ging over de tijd van de vrijmaking bij de behandeling van het boekje "Jeruzalem of Babylon".

Steeds liet ze weer naar voren komen dat het in de vrijmaking ging om het werk van de Here, die arbeidde om Zijn kerk bij het zuivere Woord te bewaren, niet uit verdienste, maar uit genade.

Zr Jans heeft veel gelezen en dat kwam ons bij alle onderwerpen steeds weer ten goede. Ook in haar ziek-zijn, voorzover als haar lichaam dat toeliet, mocht ze zo graag lezen over de geschiedenis der kerk, in Bijbelverklaringen of iets dergelijks.

Voor al kwam in haar ziekzijn tot uiting, dat waarvan zij in haar gezonde dagen steeds zo blijmoedig getuigde, dit haar op haar ziekbed rijkelijk verheugde en vertroostte.

Steeds weer waren haar woorden: We hebben immers niets verdiend, en het is enkel genade, al wat we dagelijks mogen ontvangen.

De Here heeft haar thans thuisgehaald, en er is bij ons een plaats opengekomen. Een open plaats voor allen, maar in het bijzonder voor hen, die haar zo lief en dierbaar waren, zowel hier als in Canada en Holland.

Maar hoe leeg de open plaats soms ook mag zijn, de vertroosting uit Gods Woord blijven altoos nieuw. Dat die vooral hen, naar ons allen mogen troosten (Ps 116 onberijmd)

Hebben we thans getracht naar mensenverheerlijking?

Neen, het is slechts Soli Deo Gloria, Gode alleen de eer, voor al het goede, wat Hij ons in Zr Jans heeft geschonken.

Zr. A.W. Bos.

Z E N D I N G E N E V A N G E L I S A T I E

Wat een vreugde, toen ons het bericht bereikte, dat ds Braaksma het beroep als zendingeling naar Brasil had aangenomen. We hopen, dat we hem hier spoedig mogen begroeten. Het feit, dat ds Braaksma werd beroepen, was compleet een verrassing voor ons, omdat het directe beroepingswerk geruime tijd stil had gelegen.

Hu komt het mooi van pas, dat de commissie hier met bepaalde werkzaamheden rustig verder is gegaan. Het is immers ons streven een steeds beter algemeen beeld van de zendingssituatie in Brasil te krijgen, ten einde zo, als er naar gevraagd wordt de beste inlichtingen te kunnen verstrekken.

Zo namen we ook contact op met het zendings-informatiebureau in Rio de Janeiro. Het duurde geruime tijd, voordat we antwoord kregen. En toen dat antwoord kwam bleek men ons de gevraagde gegevens nog niet te kunnen verstrekken. Nog niet. Maar, volgens de brief, wordt er hard gewerkt, en de vragen die wij stelden bereiken hen vaker. Daarom, zo schreef men, hebben wij van 25 - 28 april een conferentie uitgeschreven en vóór die datum hopen wij ons onderzoek naar de algemene zendingssituatie te hebben beëindigd. Ingesloten was ook een uitnodiging voor die conferentie met een lijst van onderwerpen en sprekers. Om een beeld te geven bied ik hier het vertaalde programma:

Dinsdag 25 april:

14.= uur Registratie.

16.= uur Opening.

19.30 uur Het beeld van de Zending in Brasil - Dr Ewaldo Alves.

20.30 uur De integratie en problemen van nieuwe zendingelingen I

Dr Henry Brandt.

Woensdag 26 april:

8.30 uur Geestelijke aspecten van het beeld van de Zending I

9.30 uur De rol van de Zendingeling in evangelisatie en kerkstichting -
Rev. Walter Kaschel.

- 10.30 uur De integratie en problemen van nieuwe zendelingen -
het stellen van de problemen.
- 14.= uur De rol van de zending in de lectuurproductie en -verspre-
ding. - Dr Ewaldo Alves.
- 15.= uur Het beeld van de Zending, gezien door zendelingen-vrouwen.
Enra Edelweis Kaschel.
- 15.= uur Zendelingen - Psychologische problemen - Dr Henry Brandt.
- 19.30 uur De rol van de zending bij de godsdienstige opvoeding.-
Rev. Gerson Heijer.
- 20.30 uur Het beeld van de Zending, gezien door een psycholoog.-
Dr Henry Brandt.

Donderdag 27 april:

- 8.30 uur Geestelijke aspecten van de Zending. II.
- 9.30 uur De veranderende taak van de Zending in Brasil.
- 10.30 uur De integratie en problemen van nieuwe zendelingen. II.
- 14.= uur De zending en de douane.
- 15.= uur Vrouwen van zendelingen - Psychologische problemen. -
Dr Henry Brandt.
- 15.= uur Het beeld van de Zending - Het zoeken van conclusies.
- 19.30 uur Het beeld van de zending over de hele wereld.
- 20.30 uur De wettelijke verantwoordelijkheid van zendelingen in Brasi

Vrijdag 28 april:

- 8.30 uur Geestelijke aspecten van de Zending III.
- 9.30 uur De integratie en problemen van nieuwe zendelingen.
Het zoeken van conclusies.
- 19.30 uur Het beeld van de zending in de toekomst. - Dr Henry Brandt

De drie leden van onze commissie zullen wel geen gelegenheid hebben deze conferentie bij te wonen. Hoewel het zeer nuttig zou wezen, daar er over veel zaken, waarover wij meer moeten weten, gesproken zal worden. Bovendien is deze organisatie ons verder geheel onbekend en door deze conferentie bij te wonen, zouden we de geesten kunnen beproeven.

Op de lijst van onderwerpen alleen kun je voor wat betreft het gehalte niet afgaan. Om dus een beter beeld te krijgen, zou het bezoeken van deze conferentie nuttig kunnen wezen.

Het zendingsinformatiebureau gaf ons verder adressen in Mato Grosso São Paulo en Curitiba. Zo kunnen we weer verder werken, tot we ds Braaksma mogen begroeten, om dan en ook nu reeds de Here dankbaar te zijn voor Zijn bemoedigingen voor ons geringe werk.

A. Nap.

O N S A D R E S

Wegens de stichting van een nieuw postkantoor in Telêmaco Borba werd het postkantoor in Harmonia (Monte Alegre) sterk vereenvoudigd. Hieruit vloeide voort, dat ons nummer van Caixa Postal veranderde, terwijl tevens alle aanduidingen in het adres van "Tibagi", of "Telêmaco Borba" niet meer geoorloofd zijn.

Ons adres is thans: MONTE ALEGRE, PARANÁ
C.P. 71
(BRASIL).

Coöperatienieuws

Bij de afsluiting van het boekjaar 1966 willen we thans enkele cijfers betreffende de zuivelfabriek vermelden.

a. MELKPRODUCTIE.

Totaal aangevoerde melk:

1966 : 1.122.778 kg; gemiddeld per dag 3076 kg; vetgehalte 3,806%
 1965 : 1.080.308 kg; gemiddeld per dag 2960 kg; vetgehalte 3,650%
 1964 : 915.805 kg; gemiddeld per dag 2509 kg; vetgehalte 3,499%

De hoogste gemiddelde dagproductie gaf de maand december met 3782 kg
 De laagste gemiddelde dagproductie gaf de maand april met 2436 kg.

b. OMZET.

	<u>1966</u>	<u>1965</u>
Consumptiemelk	605.034 lts	565.808 lts
Boter	17.795,8 kg	15.849 $\frac{3}{4}$ kg
Kaas	34.525 kg	33.877 kg
Kwark	7.694 kg	4.162 kg
Room	288 lts	332 lts
Karnemelk	4.993 lts	4.359 lts
Ondermelk	3.108 lts	51.671 lts
Wei	430.590 lts	395.580 lts

c. OPBRENGST.

1e Halfjaar 1966:

Bruto opbrengst per kg geleverde melk	Cr\$ 219,10
Onkosten " " " "	<u>" 63,04</u>
Netto opbrengst " " " "	Cr\$ 156,06
	=====

2e Halfjaar 1966:

Bruto opbrengst per kg geleverde melk	Cr\$ 274,70
Onkosten " " " "	<u>" 81,43</u>
Netto opbrengst " " " "	Cr\$ 193,27
	=====

De omzet van consumptiemelk steeg met 7%; de totale melkaanvoer steeg met 3%. Aangezien consumptiemelk altijd het meeste opbrengt, volgt hieruit, dat de totale melk voordeliger verwerkt kon worden dan in 1965.

R. Nauta

.....
 K R I T I S C H E K R O N I E K

A - S O C I A A L

Alsdan uw Kroniekschrijver ergens een a-sociale huishouding ontdekte.

Dat ging zó:

Er moest ergens een huis worden verbouwd.

De beloften van de timmerman ten spijt duurde deze verbouwing geruime tijd, wel drie maanden lang. Daarvoor was hij natuurlijk braziliaan.

Toen kwam datgene, wat de bewoners van het huis nimmer bevroed hadden: een vervuilingproces, dat zulke ernstige vormen aannam, dat zij zich bijna als vrijwillige a-socialen gingen gevoelen en het voor een student in de maatschappijleer een welhaast volnaakt studie-objekt had kunnen zijn.

Het proces verliep als volgt:

Eerste fase: Slaapkamers en keukens worden van beschuttende muren en vloeren ontdaan. 's Nachts echter werd er in de open lucht geslap. Hoewel men beweert, dat dit erg gezond is, is zulks echter ook een heerlijke afwisseling voor honderden heerlijk zoenende steekvliegen, waartegen inderhaast enkele spirais ontstoken moesten worden.

Tweede fase: Hierna kwam het stadium, dat men zijn zin voor netheid en orde ietwat ging verliezen. Alles werd naar zo ergens neergegooit. Niets werd meer ordelijk opgeborgen, alles lag wel ergens, met als gevolg, dat de meest noodzakelijke dingen nergens meer te vinden waren.

Derde fase: Op zekere dag deden er zich aanwijzingen voor, dat het huis langzamerhand in bezit genomen werd door een invasie van vlooien en zandvlooien. De timmerman niet te na gesproken, maar er zijn aanwijzingen, die hem toch doen verdenken van bevorderende activiteiten in dezen. Gevolg: een record aantal zandvlo-operaties.

Vierde fase: Honden en katten beginnen te ontdekken, dat in een openliggend huis meestal wel iets aantrekkelijks te vinden is, zelfs zodanig, dat hele pannen melk en karnemelk des nachts met veel lawaai door arme verschoppelingen als haast nimmer geproefde versnapering worden verorberd, waarbij de meest wonderlijke geluiden de bewoners uit hun toch al lichte donneling doen opspringen om te zien, welke indringers thans het geruineerde domein weer onveilig maken.

Vijfde fase: Ongeregelde tafel- en stoelgang, wegens het ontbreken van de meest noodzakelijke hulpmiddelen.

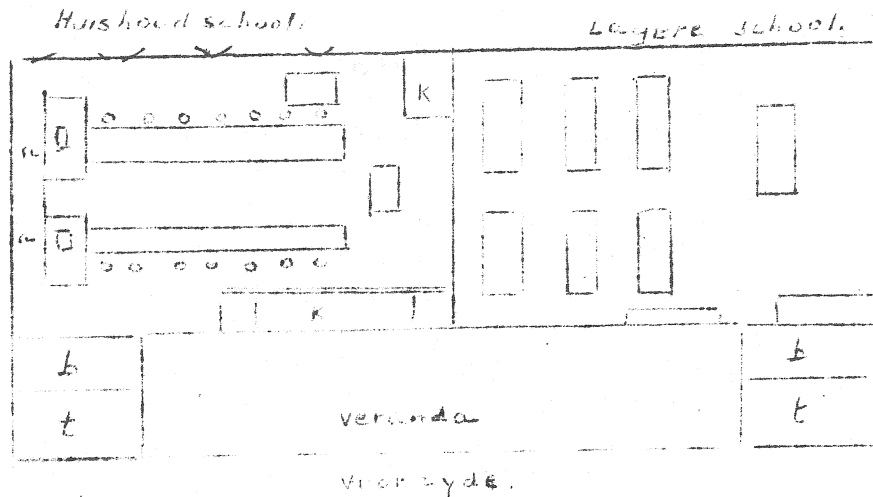
Zesde fase: Uithuizigheid van de vrouw des huizes, compleet met kinderen en naaigereedschap, zulks wegens onbewoonbaarverklaring der woning.

Zevende fase: Reactionaire gevoelens ten aanzien van de huidige maatschappij en haar instellingen, speciaal betreffende timmerlieden, die die hun tijd verluimen.

Achtste fase: IJverig plannen maken om een dreigende catastrofe - die iedere a-sociaal onbewust wel aanvoelt - te voorkomen. Gevolg: echter: nog meer teleurstellingen, want een a-sociaal, in zijn toestand, kan zich niet reformeren.

Negende fase: Beëindiging der timmerwerkzaamheden. Men kan ook zeggen verruining der werkgelegenheid binnenshuis. Ongedachte opleving van enkele culturele verworvenheden en bijzondere werkkijver wegens de algemene eigenschap des mensen: hoop doet leven.

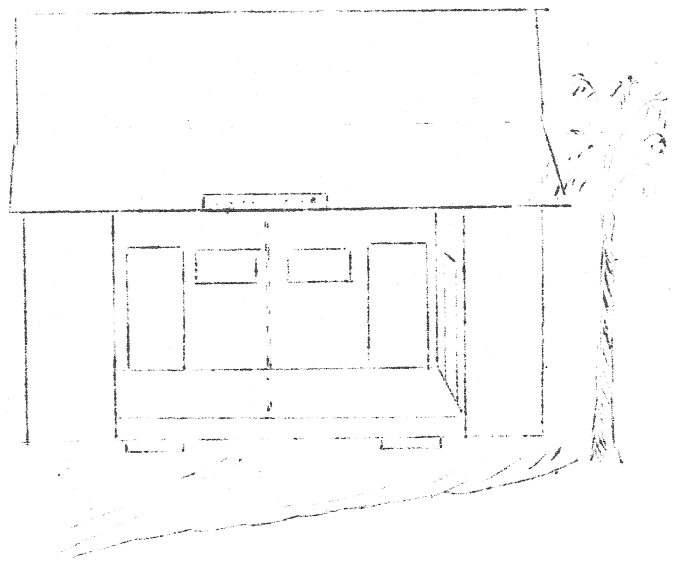
a = aanrecht
 k = kast
 l = ladenkast
 b = bergplaats
 t = toilet

Kont u het resultaat van ons gezamenlijk werken even mee bekijken ? Aan de hand van het plattegrondje krijgt u een indruk van afmetingen en indeling. Loopt u ook gelijk door naar de ramen om te zien hoe het uitzicht is ? Inderdaad, de ruimte en de wijidheid van het landschap zijn nog steeds een dagelijkse vreugde. Tegenover de ramen aan de veranda-kant is de lange, lage wandkast, die met de 8 laadjes aan het eind heel wat bergruimte biedt. In deze kasten kont al het materiaal voor de theorielessen zoals films dias, flanelfiguren, boeken, platen en dergelijke en alles wat we hebben voor nazi- en broiwerk. De hoge wandkast aan de voorkant is momenteel nog praktisch leeg. Deze is bestemd voor kookmateriaal, terwijl ook de aanrechtkastjes ruim van laadjes worden voorzien.

Hoe wanden, zolder en vloer afgewerkt zijn ? Om met de zolder te beginnen: zoals hier de gewoonte is, worden de zolders eerst een of twee keer met lijn (gelatine) ingewreven en daarna nog een of twee keer met vernis. De tekening van het hout blijft daardoor zichtbaar en het resultaat is zó mooi, dat we er rustig over naar huis durven schrijven. De wanden zijn in een heel lichte tint geverfd en de vloer wordt geregeld in de was gezet. Van de veranda is een stuk afgenomen voor bergkast en toilet.

Wat er nu voor lessen gegeven worden ? Tot nu toe alleen aan de Braziliaanse meisjes en vrouwen. De opkomst is boven verwachting groot, men kont (in elk geval) deze maand vrij geregeld. Bij de eerste les heb ik na het welken eerst wat gezegd over de naam van onze school, "ebenózer", dat we met die naam duidelijk willen zeggen dat het de Here is, die ons met dit alles geholpen heeft. En omdat we weten, dat Hij ons voor alles wat we doen de kracht moet geven, daarom beginnen we altijd onze lessen met Hem te vragen om kracht, en Hem te danken voor al het goede, dat Hij ons iedere dag weer geeft. Vanwege het naderende Paasfeest (22 maart) werd uit: A Biblia para as crianças (het vertaalde

kleutervertelboek van Anne de vries) het lijdens- en opstandingsverhaal gelezen. De daaropvolgende week de ontmoeting met Maria Magdalena en de Emmaüs-gangers. Op de vraag vooraf, of ze het verhaal kenden, wist van de morgen-groep (10) geen enkele ervan en van de middaggroep (19) kende één meisje, waarvan de vader lid is van de pinkstergemeente, dit verhaal.

Ervan uitgaande, dat deze twee groepen het gehele jaar blijven komen, is een keuze gemaakt van 12 geschiedenissen uit het Oude Testament en 12 uit het Nieuwe Testament, om iedere week voor te lezen, en, zodra dit een beetje vlot gaat, zelf te vertellen.

Wat er verder de morgen en middag gebeurt ?

Om de materiaalkosten zo laag mogelijk te houden is met kleine werkjes begonnen.

Breien: een paar babysokjes in een heel eenvoudig patroon. (Ongeveer de helft kende breinaalden alleen van zien.)

Borduren: Naaldenboekje om een bergplaats voor hun 20 spelden en de paar naalden te hebben. Dit wordt met een kruissteekje versierd.

Naaien: Een ieder heeft haar kunnen op de naaimachine geprobeerd en een begin gemaakt met een lapje met een platte steek.

Hygiëne: Zodra de verduisteringsgordijnen gereed zijn gaan we iedere keer wat plaatjes over bouw en functie van het menselijk lichaam laten zien, en daarbij een praatje over hygiëne aan vast knopen.

Koken: Vanwege materiaalgebrek zijn we daarmee nog niet begonnen.

Vraagt u hoe het gaat, wel het hangt er maar van af van welke kant je het bekijkt, niet? Als een bepaalde vaktern onbekend is in het portugees, wel, dan voel je je een erge stuntel. Of de leerlingen er iets van opsteken? Daar kunnen we geloof ik wel rustig ja op zeggen. En in je hart is er dan alleen maar dank aan de Here, die dit alles mogelijk heeft gemaakt. Op Hem vertrouwend gaan we rustig met dit werk verder.

J.C. Dees.

V o o r U g e l e z e n

POGING TOT GODSLASTERING IN MOSKOU

Het stadstheater in Moskou was volgepakt op de openingsavond van een godslasterlijk nieuw blijspel met de titel: "Christus in een zwaluwstaartpak". De komedie was daarop gericht om de godsdienst belachelijk te maken. Het plan was, om het gehele seizoen dit stuk op de planken te brengen, terwijl speciaal scholen en jeugdverenigingen uitgenodigd waren. Een heel bekende toneelspeler en overtuigd communist Alexander Rostowzew, moest de hoofdrol vervullen.

Het eerste bedrijf heeft een caricatuur van de godsdienst gemaakt, met de bedoeling om het gehoor te laten lachen en spotten.

Het "altaar" was een soort drankbuffet, waarop wodkaflessen en glazen stonden, terwijl het kruis door flessen werd gevormd. Het drinkgelag was aan de gang. Toneelspelers waren als priesters gekleed en dansten langs het "altaar", terwijl "nonnen" op de vloer rondgleden, wodka dronken en kaart speelden. De heildronk was een caricatuurgebed.

In het tweede bedrijf verscheen Rostowzew in de rol van Christus

en stond op een verhoging, gekleed in de klederdracht van de Nieuw-Testamentische tijd en met een Bijbel in de hand. Hij zou twee verzen uit de Bijbel voorlezen, om dan die Bijbel en die overkleden weg te gooien met de uitroep: "Geef mij een ordentelijk zwaluwstaartpak met toebehoren."

Rostwzew heeft echter niet volgens voorschrift gehandeld. Waardig en ernstig heeft hij de twee verzen gelezen: "Zalig zijn de armen van geest, want hen behoort het koninkrijk der hemelen. Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden". Anders dan zijn voorschrift in zijn rol was, las hij verder door in de Bijbel: "zalig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen het aardrijk beërven".

Hij had toen de Bijbel al weggeworpen moeten hebben, met zijn bijbels gewaad, maar hij heeft dat niet gedaan.

De voorzegger zat radeloos in zijn hokje. De toeschouwers begrepen dat de speler niet volgens voorschrift handelde en allen hielden de adem in. Het was doodstil in het theater.....

Na een ogenblik van bepeinzing en bijna ondragelijke spanning, nam Rostowzew zijn Bijbel en las verder: "Zalig zijn, die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden". Diep ontroerd heeft hij tot de laatste zaligspreek voorlezen en heeft hij doorgelezen tot het 48e vers van Matth. 5.

Het gehele gehoor heeft gespannen zitten luisteren. Allen waren verwonderd, wat nu zou gaan gebeuren.

Rostowzew heeft geen zwaluwstaartpak (jacquet) aangetrokken. Toen hij klaar was met voorlezen, heeft hij smekend uitgeroepen: "Here, denk aan mij, nu Gij in Uw koninkrijk zijt gekomen."

Dit was het einde van de opvoering. De godslasterlijke komedie is niet meer op de planken gebracht. Wat van Rostowzew geworden is, is niet bekend. Zijn naam is uit de toneelwereld verdwenen.

Dit bericht is uit Moskou gebracht door een ooggetuige van deze gebeurtenis. Dit is de eerste keer door een protestants predikant in Phoenix U.S.A. in een preek meegedeeld. Nadat de geloofwaardigheid van dit bericht grondig is onderzocht, is dit door een Amerikaanse courant gepubliceerd met het verzoek, dit overal bekend te maken.

R u b r i e k v o o r d e V r o u w

.....

+++++

DRIE KEER BONEN MAAR STEEDS ANDERS

1. Jachtschotel van bruine bonen met puree.

2 Kopjes bruine bonen in ruim water weken en met het weekwater en een laurierblaadje en een kruidnagel aan de kook brengen en ongeveer 1 uur laten koken. Halverwege de kooktijd zout toevoegen.

2 Uien schoonmaken, kleinsnijden en in een deel van de 50 gram boter lichtbruin bakken. Kerrie of tomatenpuree meebakken.

De bonen met een gedeelte van het kooknat erbij doen en 10 minuten stoven.

Van een rest aardappels, melk, boter en wat nootmuskaat een niet te stijve puree maken.

Daarna de bonen en de puree laag om laag in een ingevette vuurvaste schaal doen. De bovenste laag moet puree zijn. Het gerecht nog even verwarmen en met paneermeel bestrooien en er een bruin korstje op laten komen in de oven. Hier en daar een klontje boter op doen.

2. Witte bonen met kaas en puree.

2 Kopjes witte bonen weken en in een uur gaarkoken in het weekwater. Halverwege de kooktijd zout toevoegen.

3½ lepel boter smelten, 6 eetlepels bloem er bij doen en onder goed roeren ¼ liter bonennat erbij schenken.

¼ liter melk erbij doen en de saus even doorkoken.

Tomatenpuree naar smaak toevoegen.

De bonen uit laten lekken en met de saus vermengen.

50 gram geraspte kaas + peper naar smaak toevoegen en alles in een vuurvaste schaal overdoen om er in de oven een bruin korstje op te laten komen, nadat er nog wat paneermeel en fijn geraspte kaas overheen gestrooid is.

3. Bruine bonen met rijst en paprika.

1 kopje bruine bonen in het weekwater in een uur gaarkoken.

Zout toevoegen. 3 Kopjes rijst wassen en met kokend water of bouillon in 20 minuten gaar koken.

1½ lepel boter smelten. 3 eetlepels bloem erbij doen en onder goed roeren lichtbruin laten worden.

Paprikapoeder erbij doen of verse paprika fijnsnipperen en mee-fruitten voor we de bloem toevoegen.

De rest van het water of de bouillon toevoegen en de saus even laten doorkoken. Op smaak afmaken met een scheutje melk of pikante saus en zo nodig iets zout.

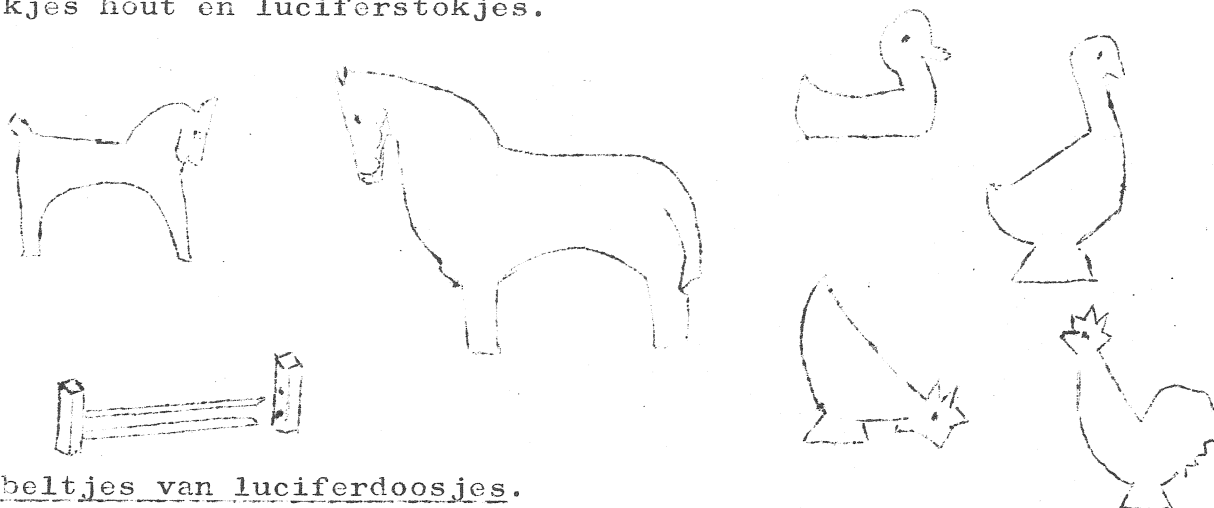
De bonen afgieten en met de rijst vermengen en de saus er door roeren of apart erbij geven.

J.C.D.

P U B L I E K V O O R D E J E U G D .

Eerst weer een paar houten beesten voor de boerderij.

Als je het uitsnijden erg moeilijk vindt, kun je ze ook met een figuurzaag uit triplex zagen. Het hek kan gemaakt worden van kleine blokjes hout en luciferstokjes.

Meubeltjes van luciferdoosjes.

Bank De twee doosjes van de zitting aan elkaar plakken, papier er omheen vouwen en goed strak vastplakken. Dan rug en zijleuningen aan elkaar maken en rondom net een stuk papier beplakken.

Daarna de zitting er in vastmaken en de bovenkant beplakken.

Letten op de mooie scherpe hoekjes.

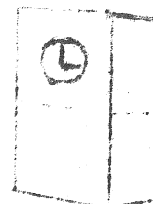
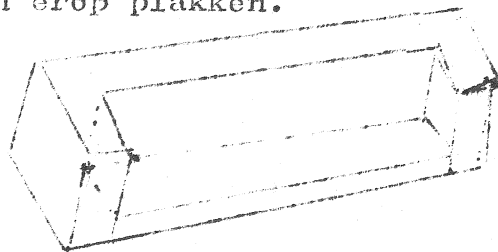
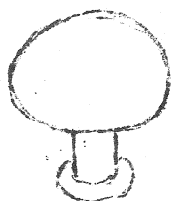
Staande klok: Een paar honderd jaar geleden noemde men zo iets een

staand "horloge", en op plaatjes van oud hollandse vertrekken zie je ze nog wel eens afgebeeld, die staande uurwerken.

Onze staande klok van 2 doosjes is erg gemakkelijk om te maken.

2 doosjes opelkaar plakken. Een effen bruin papiertje, waarop met potlood zacht de nerfstrepen van het hout getekend, er omheen geplakt, een ronde wijzerplaat met de tijd erop en klaar is Kees.

Ronde tafel: Een garenklosje met een rond stukje karton erop geplakt. Goed in het midden erop plakken.

J.C.D.

HET WEERVOORSICHT

<u>Dag</u>	<u>Temperaturen</u>		<u>Regen</u>	<u>Dag</u>	<u>Temperaturen</u>		<u>Regen</u>
	<u>Max.</u>	<u>Min.</u>	<u>in mm</u>		<u>Max.</u>	<u>Min.</u>	<u>in mm</u>
<u>J a n u a r i</u>							
1	38	18	9,2	17	30	18	--
2	36	16	4,-	18	35	19	--
3	33	17	18,5	19	33	19	27,9
4	32	19	15,8	20	30	19	--
5	32	17	--	21	31	18	--
6	33	16	--	22	32	17	18,-
7	35	17	--	23	29	17	13,5
8	37	19	--	24	28	16	--
9	37	18	--	25	27	15	--
10	32	18	58,9	26	33	17	10,4
11	32	18	--	27	32	17	10,-
12	32	18	14,2	28	33	16	--
13	32	18	10,3	29	35	16	--
14	31	19	33,6	30	36	16	--
15	29	20	0,6	31	36	18	3,-
16	24	19	52,4				
<u>F e b r u a r i</u>							
1	31	17	11,9	15	32	19	--
2	30	19	17,6	16	32	20	--
3	32	17	24,5	17	33	20	4,9
4	33	18	10,-	18	32	19	9,1
5	25	17	1,5	19	22	18	5,7
6	30	18	5,-	20	28	16	--
7	30	17	--	21	30	20	--
8	32	20	--	22	30	19	12,2
9	34	19	8,5	23	29	19	--
10	32	19	12,5	24	32	19	--
11	33	19	0,6	25	33	19	--
12	33	18	--	26	35	20	--
13	36	19	6,9	27	35	18	--
14	35	19	20,5	28	36	18	--

De gemiddelde temperaturen over beide maanden waren resp.
 Maximum: 32,4° C en 31,6° C.
 Minimum: 17,6° C en 18° C.

Het valt op dat we deze maanden veel regendagen telden, ruim de helft van het aantal dagen. In januari viel er 300,3 mm en in februari 151,4 mm. Een zeer groeizame periode.

R. Groenveld.

 WIJ LEZEN SAMEN "INSTITUTIE"
 =====

Hoofdstuk XXI : 1: Over de eeuwige verkiezing, door welke God sommigen tot de zaligheid, anderen tot het verderf heeft voorbeschikt

Wat nu betreft het feit, dat het verbond des levens niet bij alle mensen zonder onderscheid gepredikt wordt, en bij hen, wie het gepredikt wordt, niet gelijkelijk of voortdurend op dezelfde tijd plaats vindt: in dat onderscheid openbaart zich de wonderbare hoogheid van Gods oordeel. Want het is niet te betwijfelen, of ook deze verscheidenheid dient ter volvoering van het goeddunken van Gods eeuwige verkiezing. En daar het duidelijk is, dat het door Gods wil geschiedt, dat aan sommigen de zaligheid vanzelf wordt aangeboden, en anderen van de toegang daartoe worden afgehouden, doen zich hier terstond grote en moeilijke vraagstukken voor, die niet anders kunnen verklaard worden, dan wanneer de vrone harten over de verkiezing en de praedestinatie zeker weten, wat ze behoren te weten.

Een ingewikkeld vraagstuk, naar het velen schijnt: want zij menen, dat niets minder passend is dan dat uit de algemene massa der mensen sommigen tot de zaligheid, anderen tot het verderf voorbeschikt worden. Maar hoe verkeerd ze zichzelf in de weg lopen, zal later uit het verband blijken. Bovendien komt juist in deze duisternis, die hen verstrikt niet alleen het nut van deze leer, maar ook haar zeer zoete vrucht aan de dag. Nooit zullen wij duidelijk overtuigd zijn, dat onze zaligheid uit de bron van Gods onverdiende barmhartigheid vloeit, voordat ons Zijn eeuwige verkiezing bekend geworden is, die Gods genade verheerlijkt door deze vergelijking, dat Hij niet alleen, zonder onderscheid aanneemt tot de hoop der zaligheid, maar aan sommigen geeft, wat Hij aan anderen weigert.

Hoezeer de onbekendheid met dit beginsel de eer Gods vermindert, en hoezeer zij afbreuk doet aan de ware nederigheid, is duidelijk. Maar dit, dat zo nodig geweten moet worden, kan volgens Paulus niet gekend worden, tenzij God zonder enige aanzien der werken, hen verkiest, die Hij bij zich besloten heeft te verkiezen.

"Alzo is er dan ook," zegt hij (Rom. 11:5), "in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel geworden naar de verkiezing der genade. En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anders is de genade geen genade meer. Indien het uit de werken is, zo is er geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer."

Indien wij tot de oorsprong der verkiezing teruggeroepen moeten worden, opdat vaststa, dat wij van nergens elders dan uit de loutere milddadigheid Gods de zaligheid verkrijgen, dan verduisteren zij, die dit willen uitgeblust hebben, voorzover in hen is, boosaardig al datgene, wat heerlijk en met volle mond behoorde geprezen te worden, en roeien de woordel der nederigheid uit.

Paulus getuigt duidelijk, wanneer de zaligheid van het overgebleven volk aan de genadige verkiezing wordt toegeschreven, dat eerst dan gezien wordt, dat God uit louter welbehagen zalig maakt, die Hij wil,

maar dat Hij geen loon uitbetaalt, daar Hij zulk een loon niet schuldig kan zijn. Zij, die de deur toesluiten, opdat niemand tot de smaak van deze leer zou durven naderen, doen de mens geen geringer onrecht dan Gode; want niets anders zal voldoende zijn om ons naar behoren te vernederen, en wij zullen niet van harte gevoelen, hoezeer wij aan God verplicht zijn. En wij hebben nergens elders een steunsel om vast op te vertrouwen, ook volgens hetgeen Christus zegt, die belooft, dat zalig zullen zijn allen, die Hij van zijn Vader in bewaaring ontvangen heeft (Joh. 10:25). Daaruit maken wij op, dat allen door een onafgebroken vrees ellendig zullen zijn, die niet weten, dat ze Gods eigendom zijn, en dat daarom diegenen slecht voor zich zelf en alle gelovigen zorgen, die het fundament van onze zaligheden zouden begereen weg te nemen. Ja hieruit rijst voor ons de kerk op, die anders, zoals Bernardus terecht leert, niet zou kunnen gevonden worden, noch onder de schepselen waargenomen worden; want op een naar beide zijden wonderlijke wijze is zij verborgen in de schoot der gelukzalige praedestinatie en in de menigte der ellendige verdoenenis.

Maar voordat ik tot de zaak zelf kon moet ik met tweeërlei soort van mensen op tweeërlei wijze spreken. De uiteenzetting van de praedestinatie wordt, ofschoon ze op zichzelf reeds vrij moeilijk is, zeer verward, ja zelfs gevaarlijk gemaakt door de nieuwsgierigheid der mensen; want die kan door geen slagbomen verhinderd worden verboden wegen rond te dolen, en zich in de hoogte te verheffen met de bedoeling om, als 't kan, niets verborgens aan God over te laten, zonder het na te speuren en te onderzoeken. Daar wij zien, dat vele mensen, en onder hen sommigen, die anders niet kwaad zijn, overal zich tot deze vernietelheid en onbeschaamdheid be-geven, moeten zij er bijtijds op gewezen worden, wat in dit opzicht hun plicht is.

In de eerste plaats moeten zij dus bedenken, dat, wanneer zij onderzoek doen naar de praedestinatie, zij doordringen in de geheimenissen der Goddelijke wijsheid, en dat hij, die daar lichtzinnig en brutaal in doorbreekt, niets zal verkrijgen, waarmee hij zijn nieuwsgierigheid zou kunnen verzadigen en een doolhof binnentreedt, waarvan hij geen uitgang zal vinden. Immers, het is niet passend, dat de mens ongestraft zou onderzoeken datgene, wat de Here gewild heeft, dat bij Hem verborgen zou blijven; en het is ongepast, dat de mens tot zelfs van eeuwigheid af de verhevenheid van Gods wijsheid zou onderzoeken, welke Hij wilde dat zou worden aanbeden en niet begrepen worden, opdat Hij ook door haar bewonderenswaardig voor ons zou zijn.

De verborgenheden van zijn wil, die Hij besloten heeft dat ons kenbaar gemaakt zou worden, heeft Hij door zijn Woord geopenbaard. En Hij heeft besloten, dat geopenbaard zou worden zoveel als Hij voorzag dat in ons belang en tot ons nut zijn.

K E R K E L I J K N I E U W S

.....

KERKERAADSVERSLAG

17-3-67.

De Praeses, br. J. Cnossen opent de vergadering en leest uit Gods Woord Openb. 2:1-7, waarna hij Voorgaat in gebed. De broeders worden welkom geheten; allen zijn aanwezig. De notulen worden gelezen en getekend.

Ingekomen stukken:

1. Brief van de Gereformeerde Emigratie Stichting over de werkzaamheden in het jaar 1966. In verband hiermee worden twee collecten vastgesteld.
2. Brief van Deputaten voor correspondentie met Buitenlandse Kerken.
3. Brief met de Acta van de Synode van 1966 van de Gereformeerde Kerken van Australië. Deze zullen circuleren.
4. Brief van br. R.J. Groenveld te Oldehove namens de hoorcommissie. Deze handelt over het beroepingswerk en bevat o.a. een preekverslag over Zondag 14 H.C., beluisterd in de Geref. Kerk te Zuidbroek.

Uitgaande brieven:

1. Naar Ds Los aangaande het beroepingswerk.
2. Naar br. R.J. Groenveld over dezelfde zaak. De kerkeraad acht samenwerking tussen onze vroegere predikant en de hoorcommissie wenselijk.

Ambtelijk bezoek naar de catechisaties en de verschillende verenigingen wordt besproken en vastgesteld.

Rondvraag: De boekhouder br. K. Buitenhuis zag gaarne een slot aan de kerkdeur, zodat de deuren in de week op slot kunnen. Dit wordt besloten. Verder zal een kast voor schoonmaakartikelen nodig voor het schoonmaken van de kerk worden gemaakt.

Hierna gaat br. Buitenhuis voor in dankgebed en sluit de praeses de vergadering.

KERKERAADSVERSLAG28-3-67

De Praeses opent de vergadering en leest uit Gods Woord Ps 100, en gaat daarna voor in gebed. De broeders worden welkom geheten. De notulen worden gelezen en getekend.

Ingekomen brief: De langverwachte brief over het beroepingswerk. We zijn zeer blij met deze inlichtingen. Besloten wordt de volgende dag een gemeentevergadering te houden.

Br H. Jans gaat daarna voor in dankgebed en de praeses sluit daarna de vergadering.

VERSLAG GEMEENTEVERGADERING29-3-67.

Na schriftlezing, gebed en openingswoord door de Praeses komt ter tafel de brief met inlichtingen inzake het beroepingswerk.

De kerkeraad wilde niet langer wachten, maar direct na ontvangst een vergadering beleggen, daar de Jagen en weken verstreken. Maar nu de brief er is en we door de volledige inlichtingen verantwoord zijn, daar de brief stijlvol, zoals we dat van onze vroegere pastor gewend zijn alles vermeld, wat we moeten weten, nu kunnen we te beter verantwoord over gaan tot beroeping.

Na enige bespreking wordt door de gemeente enthousiast ingestemd met de beroeping bij acclamatie van ds W. Wierenga te Zuidbroek en Veendam.

Besloten wordt ds Wierenga telegrafisch het bericht te zenden en verder spreken we af, dat een ieder, die 't maar even kan, ds en mevr. Wierenga zal schrijven, om hen de noodzaak en de behoefte aan een eigen herder en leraar bekend te maken, hopende, dat onze Hemelse Vader, Die veel beter weet, wat wij van node hebben, als wij 't in een brief kunnen schrijven, toch deze middellijke weg wil zegenen.

Br. J. Glas gaat voor in dankgebed aan de Here, Die 't zó leidde, dat we weer konden beroepen, hiermede de dank van de gehele gemeente

uitsprekend aan de trouwe God des Verbonds en Hemelse Vader.
De praeses sloot daarna de vergadering.

J. Glas.

TWEE-TALIGHEID

Elders in dit nummer hebt u de discussie tussen de di. Van der Linde en De Waal kunnen lezen. Ik geloof, dat de beide predikanten elkaar zullen vinden in deze conclusie: de noodzaak van het kennen van twee talen, die van het noederland en die in het nieuwe vaderland gesproken wordt. Als men daaraan vasthoudt, zal men op de beide fronten kunnen werken: het zinvol bewaren van de moedertaal en bevruchtend werken via de nieuwe taal. Er is dus voor ons én ten aanzien van het Portugees én t.a.v. het Nederlands een taak.

Nu is men ons in Zuid-Afrika wat dit betreft al een heel eind voor. Want deze taakopvatting houdt in, dat er op beide gebieden iets geproduceerd moet worden. Er moet gewerkt worden voor het behoud van het Nederlands en er moet iets gepubliceerd worden in het Engels, of Afrikaans of Portugees.

Dit is een taak, die voor één man veel te zwaar is. En daarin is Afrika ons nu voor, dat, als wij de discussie goed begrepen hebben, er iemand is, die zich in wil zetten voor het Nederlands, terwijl er ook iemand is, die het als zijn taak ziet iets te publiceren in het Afrikaans. Het laatste Lucerna-nummer, dat wij ontvingen, was daarvan een prachtig bewijs. Daarin publiceerde Dr Van der Waal in 't Afrikaans een artikel over Openbaring.

En het lijkt ons een mooie taak om zo samen aan één zaak, die der beide fronten, te kunnen werken.

Wij zijn dus voorlopig jaloers, maar willen toch proberen nog met iets, wat meer positief is, te komen.

Vanneer het algemeen aanvaard wordt, dat streven naar en hard werken voor tweetaligheid noodzaak is, dan moeten we maar eens komen tot uitwisseling van gegevens, ervaring en werkmethode. Misschien is daar in de diverse kerkelijke bladen in Canada, Australië en Zuid-Afrika wel ruimte voor.

Nu verkeren wij wel enigzins in een andere positie dan in de andere emigratielanden, door ons kolonie-zijn, maar toch zijn er o.i. genoeg raakvlakken. En dan behoeven we ons niet op het terrein van de theologen te begeven, maar mogen wij bij onze leest blijven.

De kinderen in de kolonie bezoeken de Braziliaanse lagere school. Daarnaast dagelijks de lagere school voor aanvullend Nederlands onderwijs. Hiervoor werd een leerplan opgesteld. Zodra de kinderen kunnen lezen, lenen ze boeken uit de uitleenbibliotheek, terwijl op school boeken uit de verzameling lees-leerboeken worden gegeven. Zo proberen we op onze Nederlandse school zo jong mogelijk bepaalde leesgewoonten aan te kweken.

Na de lagere school krijgen we een splitsing in twee groepen. Een groep leerlingen gaat naar het Braziliaanse gymnasium. Om hen, vooral principiëel gezien te helpen, zijn we dit jaar gestard met een cursus: Ned. Taal, Bijb. Gesch., Ned. Vad. Gesch. en Kunstgeschiedenis.

Dit was nu pas mogelijk, nu mej. Dees uit Nederland kwam, en we hopen als we een nieuwe predikant krijgen, dat hij ons hierin zal kunnen en willen helpen. Een andere groep leerlingen komt op de lagere landbouw-cursus, waar ook Nederlandse taal gegeven wordt.

De meisjes, die naar de huishoudschool gaan, krijgen de lessen in het Portugees en het Nederlands. Boven schreef ik al, dat onze situatie

anders, misschien ook gemakkelijker is. Maar ik vermoed toch wel, dat in de andere emigratielanden, waar eigen scholen zijn, het Nederlands als bijvak gegeven zal worden, terwijl hulp aan leerlingen die voortgezet onderwijs volgen, misschien ook wel geboden wordt.

Ook zijn er nog onze activiteiten van de Zendings- en Evangelisatie commissie, in samenwerking met de Escola Ebenézer. We hebben een evangelisatie team van zes jonge mensen, terwijl mej. Dees helpt, wat haar werk betreft. Men zie hiervoor wat in dit nummer door haar wordt geschreven.

A. Nap.

VERENIGINGSNIEUWS

Mannenvereniging: 25 april, jaarvergadering, gecombineerd met de Vrouwenverenigingen. Inleider: Br M. Timmerman: De vrijmaking van de Theologische Hogeschool.

Vrouwenvereniging (Middag): 25 april: Jaarvergadering
9 mei Inl. Br H. Buitenhuis Sr
2 Tim. 1:1-11 (Schets no 2 - 1965 R.h.W.)

Vrouwenvereniging (Avond): 25 april Jaarvergadering
9 mei Inl. I. Nauta-Janssens
"Jer. of Bab." schets 17.
Lezen: Zr G. Venhuizen Jr.

Kleine Jeugdvereniging: 23 april: Genesis 7 en 8.
7 mei: Gerrit Cnossen: Gen. 9.
21 mei: Johan Glas: Gen. 11:1-9

J.V. "O.d.S." 26 april: R. Nauta: Plaats, taak en toekomst der J.V.

A L L E R L E I

=====

- Rectificatie: In het vorige nummer was het rijk rekenen en arm (na)tellen. De telling van het uiteindelijke saldo van de Commissie Studiebibliotheek moet f. 100,= lager zijn, vanwege een telfout.
- De redactie moest tot zijn grote spijt besluiten dit nummer als een dubbelnummer uit te laten komen (nl maart en april samen), zulks wegens overbelasting ten zetterij, en grote drukte van de redactie. Maar we hopen dit toch tot de uitzonderingen te beperken.
- In het voorgaande nummer is vergeten mededeling te doen van de noodzaak het abonnementsgeld te moeten verhogen, nl voor de kolonie en daarbuiten in Brasil tot Cr\$ 3.350; voor Nederland tot f. 5,50 en voor andere werelddelen tot An\$ 2,= per halfjaar.
- En ten slotte, om nu niet aldoor zo zakelijk te blijven: In de stal van de heer R. Alkema werd een kalf zonder staart geboren.